1. KAPITOLA

Posledních šest měsíců myslel Maurice Appleton hodně na smrt. Jako kněz se nemohl dost dobře vyhnout úvahám o lidské pomíjivosti, tentokrát ji však vztahoval na sebe. Věděl, že umírá.

Blízkost konce nezpůsobila, že by se na ni Maurice více soustředil, nýbrž zhoršila jeho schopnost soustředit se na cokoli. Jakákoli snaha o logické myšlení mu unikala jako rozplétající se klubko vlny. Neměl strach. Místo toho si připadal, jako když čeká na autobus, který má mírné zpoždění. Někdy ho trochu popuzovalo, že tu musí takhle otálet, ale věděl, že vůz už vyjel z garáže a je na cestě. Brzy přijede a on do něj nastoupí.

Hodně času trávil podřimováním, v příjemném stavu mezi bdělostí a spánkem, což dokonale odráželo jeho situaci. Teď právě spokojeně usínal na konci pravidelné měsíční schůze farní rady.

Jednání, jež se konalo ve společenské místnosti bamfordské fary, bylo jako vždy zdlouhavé a nudné. K večeři (k steaku a oblíbeným zapečeným ledvinkám, které jeho hospodyně uměla skvěle připravit) si dal sklenku vína. Poslední dobou neměl valnou chuť k jídlu, ale dnes večer pocítil hlad a opravdu si pokrm vychutnal. Monotónní drmolení hlasů nebralo konce. Slova mu plynula kolem uší a ztrácela se v zaprášených koutech místnosti. Maurice, s těžkými očními víčky a brýlemi, které mu sklouzávaly z nosu, nepřítomně přikyvoval.

„Kromě toho," prohlásil čísi hlas, energičtější než

většina, takže ho vytrhl z otupění, „se tu lehkomyslně plýtvá!“

Mluvčí byla hubená žena s šedými vlasy upravenými do pravidelných vln a náznakem knírku. Ostatní členové rady se zavrtěli na nepohodlných židlích, které byly pro dnešní večer sneseny z celého domu. Pár z přítomných nepokrytě mrklo na hodinky.

Ačkoli na konci shromáždění jako vždy padla otázka ‚Má někdo ještě nějakou připomínku?‘, bylo téměř neslýchané, že by se kdokoli ozval. Stalo se to pouhou formalitou, jako dotaz na svatbě, zda má někdo proti svazku námitky. Vstát a doopravdy promluvit byla vyložená nevychovanost.

Maurice se prudce narovnal, a aby dokázal, že je celou dobu vzhůru, nevrle se zeptal: „Jaké plýtvání máte na mysli, paní Etheridgeová?“

Vrhla po něm opovržlivý pohled, který jasně říkal: Tenhle stařec už nedokáže dělat, co dřív. Ještě štěstí, že na konci léta odchází do důchodu. Doufejme, že ten nový bude mít všech pět pohromadě!

Nahlas pravila nepříjemným hlasem, který dokonale podtrhoval její zevnějšek: „Svíčky, které zůstávají hořet na oltáři i po bohoslužbě! Víte, kolik to stojí? Jsou to zbytečné výdaje.“

Ostatní se začali znepokojeně ošívat. Báli se, že žena hodlá pronést projev a otevřít zcela nové a složité téma, které je tu zdrží nejméně další půlhodinu.

„Navíc je tu riziko požáru!“ Poslední slovo částečně polkla a k viditelné úlevě všech se se zardělým, ale vítězoslavným výrazem posadila.

Maurice zamrkal modrýma očima. „Nechápu, madam. Na konci mše ministrant vždycky svíčky zhasne. Je to součást jeho práce.“

„Viděla jsem to na vlastní oči!“ odsekla.

V té chvíli zasáhl jejich pokladník se zdravě červe-

ným obličejem, Derek Archibald. Protože farář většinu schůze prospal, Derek se ustanovil skutečným předsedou. „Co kdyby nám to paní Etheridgeová popsala podrobněji?“

Ozvalo se několikeré uchechtnutí. Paní Etheridgeová se očividně urazila.

„Kdy se to mělo stát?“ pokračoval Derek. Jako řezník, který řídil rodinnou firmu, neměl na paní Etheridgeovou moc času, zvlášť proto, že se dala na vegetariánství. Všichni přítomní umírali touhou odejít domů a stihnout konec večerního televizního vysílání, a ta ženská tlachala o svíčkách.

„Teď taky hoří!“ vybuchla.

To vyvolalo mírné zděšení. Mauriceova mysl se rozhodla opět „vypnout“ a odmítala záležitost se svíčkou vyřešit. „Kdepak,“ zavrtěl hlavou, „už je skoro, ehm, po deváté. Proboha, tak pozdě!“

Ostatní se chytili slova „pozdě“ a začali si balit věci.

Paní Etheridgeová se však nenechala odradit. „Dnes večer jsem cestou na faru zašla do kostela. Vzala jsem s sebou nashromážděný alobal, abych ho hodila do pytle u dveří. K mému překvapení bylo v kněžišti světlo. Tak jsem se tam podívala a zděšeně zjistila, že na oltáři vesele plápolá nejméně jedna svíčka. Úplně nová, protože byla velmi vysoká. A uvnitř nebyla živá duše!“

V řadách to neklidně zašumělo.

„V půl páté jsem sloužil večerní pobožnost,“ namítl Maurice zmateně. „Žádné svíčky nesvítily. Byl jsem tam úplně sám.“

„To není jediná věc, kterou jsem chtěla nadnést!“ Nevšímala si slyšitelného zasténání, které proběhlo místností. „Hrobník Bullen dělá církvi hanbu! Je opilec a chová se velmi hrubě, neřkuli sprostě, dokonce i dopoledne. Zrovna onehdy ráno –“

Slova se ujal Derek Archibald. „Čas se krátí. Vím, že

někteří z nás musí jít domů," zvýšil hlas, „a tak bude možná lepší schůzi ukončit. Nat Bullen kope pěkné hroby, a kdybyste dělala jeho práci, paní Etheridgeová, nejspíš byste si taky lízla! Takže děkuji všem, kdo dnes večer přišli. Farář a já – pokud s tím souhlasíte, faráři! – zajdeme do kostela a ověříme si historku paní Etheridgeové."

„To není žádná historka!" vybuchla. „Nelžu, Dereku Archibalde. Viděla jsem –"

„Proto tam zajdeme a přesvědčíme se sami!" zkrátil její pobouřený protest. „Pronesete závěrečnou modlitbu, faráři?"

Ostatní členové výboru se už začali šinout ke dveřím. Teď se všichni znovu chvatně posadili na jiné židle, jako když ve společenské hře přestane hrát hudba, sepjali ruce a zavřeli oči. Maurice se ujal požehnání.

Byl konec léta a večery se krátily. Když se ti tři vydali na krátkou cestu z fary do kostela, byla už tma. Pouliční lampa u brány přerušovaně blikala a tiše hučela.

Oba muži mlčky kráčeli vedle sebe. Paní Etheridgeová, dychtivá dokázat, že má pravdu, pospíchala napřed a na dlažebních kostkách klapaly podpatky jejích pohodlných bot. Když míjeli bzučící lampu, napadlo Maurice, že se její účes podobá přilbě a objemný plášť do deště vrhá kuželový, zlověstně vyhlížející stín.

Vzdychl. Možná už měl odejít do důchodu před několika lety. Nyní už byla farnost značně rozrostlá, takže ji nebyl schopný zvládnout. Zklamal své ovečky. Ta žena měla ve své kritice, která výmluvně čišela z jejích očí i celkového chování, nejspíš pravdu. Doufal, že pokud šlo o svíčku, mýlila se. Nedávalo to smysl, proto by se tím neměl trápit.

Ale nespletla se. Někdo musel najít v sakristii zásobu

svíček a jednu z největších vsadit do keramického svícnu uprostřed oltáře. Kolem hrdla svícnu byl nemotorně obtočený kousek černé látky a na oltáři ležely bez ladu a skladu poházené kytičky s vějířovitými listy a velkými světle fialovými nebo bílými okvětními plátky.

„Krásenky!“ zamumlal Maurice. Až do minulého roku se zajímal o zahradu. Vzpomněl si, že ačkoli jsou krásenky pěkné na pohled, působí neuspořádaně, a pokud si je člověk zasadí na zahradu, už se jich nikdy nezbaví! Rozlézají se rok po roce jako plevel, mezi dlažební kostky, do zeleninového záhonu...

Svíčka dohořívala a v rozehřátém vosku vzdorně skomíral knot. Farář udělal pár kroků a sfoukl ji. Vzduch naplnil pach kouře a horkého vosku. Když vstoupili do kostela, otočil Archibald vypínačem u severních dveří a rozsvítil v kněžišti. Zbytek kostela zůstal v přítmí, ale oltář a lesklé svícny ozařovala elektrická lampa.

Keramický, černě zahalený svícen ponuře doutnal. Nebyla to stuha, jen černý proužek s roztřepenými okraji, jako by ho někdo utrhl z kusu látky. Jinak nic neukazovalo na žádné znesvěcení. Maurice pocítil úlevu.

„Teda, faráři!“ zašeptal chraplavě Derek Archibald. „Tohle není jen tak. Někdo tu něco prováděl! Myslíte, že za to můžou děti? Nebo to jsou nějaké intriky?

Paní Etheridgeová vykřikla a bázlivě se rozhlédla do tmy. „Satanská mše? Panebože... Když si představím, že jsem tu byla úplně sama!“

„Ne, ne!“ Maurice opět získal kdysi obvyklou rozhodnost. „Je to jen hloupý žert. Taky mimořádně nebezpečný! Jak jste správně řekla, hrozilo jasné riziko požáru!“

Paní Etheridgeovou to povzbudilo. „Vidíte, že jsem měla pravdu, faráři. Jistě budete informovat policii a biskupa!“

„Musíme začít zavírat kostel o něco dřív,“ zamumlal Derek Archibald. „Tohle nesmíme dopustit!“ Stál před

oltářem, těžkou kulatou hlavu skloněnou spíš zmateně než uctivě, a vyzařoval z něj neklid jako ze zvířete kráčejícího na jatka.

Mauriceova roztěkaná mysl si uvědomovala, že je příliš pozdě, aby se stal vegetariánem. Možná však měla paní Etheridgeová pravdu i v tomto ohledu. Je pobuřující, když se ukáže, že ti nejnesympatičtější lidé mají pravdu. Pokusil se soustředit na současný problém. „Lidé, kteří se jdou v letních večerech projít, často zajdou dovnitř, aby se pomodlili nebo se jen rozhlédli," řekl.

„Nebo tu dělali nepořádek!" prohlásil Archibald přísně. Ukázal prstem, ne nepodobným vepřovému párku, na doutnající svícen ozdobený ponurou černou stuhou. „Mosazné předměty bychom měli zamykat, faráři. Lidé už nemají k církvi takovou úctu jako kdysi. Tady máte důkaz. Příště ten svícen šlohnou – chci říct ukradnou!"

Mauriceova sklíčenost se ještě prohloubila. Zapomínal zamykat oltářní vybavení, ačkoli ujišťoval kostelníka, že na to dohlédne. Avšak způsob, jakým s ním mluvil dodavatel masa proslulý tím, že chodí každou neděli z večerní bohoslužby rovnou do hospody, v něm vyvolal vzácnou vlnu pobouření. Tohle je stále Mauriceův kostel. Pořád je za něj zodpovědný. Autoritativně popošel dopředu a uchopil keramický svícen.

„Uložím všechny věci do sakristie, Dereku, nebojte se. Než zamkneme, pořádně se tu porozhlédneme. Můžete jít domů, paní Etheridgeová. Díky, že jste nás na tu záležitost upozornila!"

„Sama?" vyjekla. „Po tomhle? Dereku, musíte mě odvézt domů. Jste tu autem, ne?"

„Ano, dobře, Janet! Posaďte se." Ukázal na první kostelní lavici.

„Ani náhodou!" odsekla. „Zůstanu co nejblíž u vás."

Jeden za druhým se jako tři slepé myši plížili budovou,

otvírali skříně, odhrnovali zaprášené závěsy a nakukovali pod lavice.

Nenašli nic kromě plnicího pera, které Maurice ztratil před měsícem, a několika papírků od karamel na kůru. Potěšilo ho, že pero opět získal. Míval ho léta a od chvíle, kdy ho ztratil, byl nucen používat propisovací tužku, kterou neměl rád. Pero bylo dárkem od Nancy. Možná se s ní už brzy shledá. Doufal v to. Bude milé, pokud nebe dostojí tradičním představám, které si o něm lidé udělali. Snad tam bude Nancy stát a čekat na něj s rukou napřaženou na přivítanou.

Zamkli a odešli domů.

Později v noci, když vstal toporně z kolenou a zalezl do postele, sám sebe ujistil, že opravdu nešlo o nic vážného. Nikdo nic neukradl ani nepoškodil, jen projevil špatný smysl pro humor. Oltář nebyl ve skutečnosti znesvěcen. Nechtělo se mu trmácet se následující den na bamfordskou policejní stanici a vyplňovat protivná hlášení. Ještě míň si do toho přál zaplétat biskupa, energického muže, který by jistě trval na tom, aby se celá záležitost prošetřila. A co místní tisk? Možná by se o té historce dozvěděli novináři a nafoukli ji do obřích rozměrů, což, jak dobře věděl, často přivádělo čtenáře na různé myšlenky.

Jak Archibald navrhl, budou zamykat o něco dřív, a on se skutečně pokusí dohlédnout, aby byly kříž a mosazné svícny po každé mši uklizeny. Archibald měl pravdu. Lidé si už neváží církve jako kdysi. Měl štěstí, že svůj úřad vykonával z větší části v době, kdy bylo jeho roucho stále považováno za symbol autority. I teď k němu mnozí vzhlíželi. Ale mladí kněží, tedy aspoň někteří, byli velice zvláštní. Slyšel, že ten, který ho bude zastupovat, jezdí na motocyklu.

Maurice sdělil ostatním dvěma, že by nerad celou zá-

ležitost nahlašoval, a požádal je, aby o záhadě zapálené svíčky a krásenek nemluvili. Souhlasili.

„Taková věc jen kazí dobré jméno," podotkl Derek dunivým hlasem a ve světle lampy u brány na faru zaníceně přikyvoval. „Nejen církve, ale celého města. Jsem místní podnikatel. Nechci, aby se tu začalo mluvit o podivných rituálech. Mohlo by to poškodit trh s masem."

Nevysvětlil, jak přesně by to ovlivnilo řeznickou živnost. Třeba by to mělo i světlé stránky, pomyslel si Maurice ponuře, i kdyby jen zvýšené tržby drůbežářů díky stoupající poptávce po bílém kuřecím mase. Ale Derek měl jako obvykle pravdu. Oba měli svým způsobem pravdu. Bylo to popuzující.

„Takže souhlasíte, paní Etheridgeová?" zeptal se ženy.

„Ano! Budu mlčet jako hrob! Člověk nikdy neví... O takových věcech by se nemělo mluvit, nebo se pak skutečně stanou." Stočila na ně oči jako polekaný kůň.

Ta hloupá žena se pravděpodobně bála nějakého hrozného přízraku, možná mohutného kozla s rohy, což bylo u někoho, kdo měl tak silné výhrady proti masu a zastával práva zvířat, dvojnásob matoucí. Avšak pověrčivost má své výhody a Maurice cítil, že se na její mlčení může spolehnout.

Když se rozcházeli, poznamenal: „Kdyby se samozřejmě něco podobného přihodilo znovu..."

Ale nepřihodilo se to. Koncem léta odešel Maurice Appleton na odpočinek, do Vánoc přijel nebeský autobus a on se vydal na svou poslední štaci.

Novým farářem, nebo správně hlavou farnosti – protože se staral i o několik menších odlehlých oblastí, které v minulosti platily desátek – se stal James Holland. Byl z úplně jiného těsta. Opravdu jezdil na moto-

cyklu. A o záhadě se svíčkou a květinami nic nevěděl, protože Derek Archibald i Janet Etheridgeová zůstali věrni svému slibu a v nadcházejících letech o tom nepromluvili.

Z dlouhodobého hlediska by se tím možná stejně nic nezměnilo, protože v té době už byla Kimberley Oatesová mrtvá.